

LOfavør Kollektiv hjem

VILKÅR FOR LOfavør KOLLEKTIV HJEM FORSIKRING

Vilkår av 01.01.2009. Avløser vilkår av 01.01.2007.

Med selskapet nevnt i disse vilkår forstås SpareBank 1 Skadeforsikring AS.
Foretaksregisteret NO 915 651 232.

Les dette først!

Disse vilkår gjelder for forsikring av innbo og løsøre (hjemforsikring).
Hva forsikringen dekker og hvilke skader som erstattes framgår i punkt 3.

Erstatningsreglene finner du i punkt 6.

Egenandelsbestemmelsene står i punkt 7.

Endring av risiko og brudd på sikkerhetsforskrifter kan gi konsekvenser for erstatningen.
Vær nøye med å følge disse reglene; de står på forsikringsbeviset.

Erstatningsansvar for skade på andre personer og andres ting dekkes etter reglene i punkt 8
og utgifter til rettshjelp etter punkt 9.

Ovennevnte orientering, sammenholdt med de refererte punkter, gjengir de mest aktuelle
bestemmelsene som er viktig å kjenne til.

Informasjon om endring i forsikringsvilkårene gis i fagforbundenes medlemsblader
(fagbladene).

Når det skjer endringer, gjelder disse vanligvis fra 1. januar.

For forsikringen gjelder vilkårene for Kollektiv hjemforsikring som framgår nedenfor.
For forsikringen gjelder også forsikringsavtaleloven av 16. juni 1989 i den utstrekning den
ikke er fraveket i vilkårene

Sikkerhetsforskrifter

Sikkerhetsforskriftene er påbud SpareBank 1 Skadeforsikring har fastsatt for å forebygge faren for skader og for å begrense omfanget ved eventuelle skader. Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller å påse at de blir overholdt, kan selskapets ansvar settes ned eller falle helt bort, jf FAL § 4-8. Det samme gjelder for ektefelle som sikrede bor sammen med eller person som sikrede lever sammen med i et fast etablert forhold (samboer), jf FAL § 4-11.

Varslings- og slokningsutstyr

Boliger skal ha godkjente røykvarslere plassert slik at de høres tydelig på soverom når dører er lukket samt husbrannslange som kan nå alle rom eller 6 kg's pulverapparat.

Tyveri-/innbruddssikring

Dører skal være låst, og nøkkel skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

Vinduer og andre åpninger i bygning (rom i bygning) skal være lukket og forsvarlig sikret for å hindre uvedkommende i å komme inn. Vinduer i luftstilling/barnesikret stilling regnes ikke som forsvarlig sikret. I andre bygninger enn boligbygning, skal i tillegg penger, smykker, kamera, pels og andre verdisaker oppbevares under lås eller være tilsvarende sikret.

Gjenstander som midlertidig befinner seg utenfor forsikringsstedet og ikke er innelåst, skal ikke forlates uten tilsyn. Container, garderobeskap og oppbevaringsenhet på sikredes arbeidsplass skal være låst.

Løsøre og yrkesløsøre som etterlates i bil eller båt skal oppbevares i separat, låst bagasjerom eller tilsvarende rom uten innsynsmulighet.

Når det oppbevares løsøre og yrkesløsøre i påmontert bagasjeboks, skal denne være låst.

Låsing av sykkel

Sykler og sykkeltilhengere skal være låst når de ikke er i bruk.

Sikring mot vannskader

Sikrede skal sørge for å ha vaskemaskin/oppvaskmaskin i rom med sluk eller ha innebygget stoppeventil. Sikrede skal sørge for at boligen er tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer.

Gassanlegg

Forsyningsanlegg og fordelingsanlegg med tanker, rør, armatur og andre gasstekniske komponenter for energigasser, skal prosjekteres, installeres, kontrolleres og vedlikeholdes som beskrevet i Norsk Gassnorm*.

Gassforbrukende utstyr som hvitevarer, oppvarmingskilder m.v. skal installeres, kontrolleres og vedlikeholdes i henhold til produsentenes godkjente anvisninger.

* Forskriften kan fås tilsendt ved henvendelse til selskapet.

Emballering/pakking

Forsikrede gjenstander som skal transporteres, skal være tilstrekkelig og hensiktsmessig emballert for å tåle transport.

Utgifter til rettsbehandling

Sikrede skal ved eventuell dekning av utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten innhente forhåndsgodkjennelse av selskapet.

Saksomkostninger ved forlik

Sikrede skal ved eventuell inngåelse av avtale om saksomkostninger ved forlik innhente forhåndsgodkjennelse av selskapet.

Ansvarsbegrensninger

Ansvarsbegrensning på grunn av endret risiko, jf FAL § 4-6:

Fraflyttet bolig

Hvis boligen er fraflyttet, kan selskapets ansvar falle bort eller reduseres. Dette gjelder ikke ved brann og naturskade. Boligen regnes som fraflyttet når den ikke lenger er i bruk som bolig.

Vilkår for LOfavør Kollektiv hjem

	Side
Les dette først	2
Sikkerhetsforskrifter	3
1. Hvem forsikringen gjelder for	6
2. Hvor forsikringen gjelder	6
3. Hva forsikringen dekker	7
4. Forebygging av skade og begrensning av tap	12
5. Melding om skade	12
6. Erstatningsberegning	13
7. Egenandeler	15
8. Ansvar	15
9. Rettshjelp	17
10. Yrkesskade	20
11. Naturskade	20
12. Når medlemmet faller bort	21
13. Fordeler for husstander med flere medlemmer	22
14. Fordeler for flere medlemmer på samme arbeidsplass	22
Generelle vilkår	23
Orientering om klageadgang	29
Forsikringskadenemnda	29
Avkortningsnemnda	29
SpareBank 1's interne klageordning	30
Skjønn	30
Voldgift	30
Rettsapparat	30

1. Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for:

- 1.1 Medlemmet som er nevnt i forsikringsbeviset.
- 1.2 Medlemmets ektefelle/registrert partner etter lov om partnerskap.
- 1.3 Medlemmets samboer med felles adresse i Folkeregisteret. For studentmedlemmer er det ikke krav om at samboer skal ha felles adresse med medlemmet i Folkeregisteret. Med samboer menes person som medlemmet bor sammen med i et fast etablert parforhold uten å være gift.
- 1.4 Barn som tilhører medlemmets husstand, eller barn som på grunn av utdanning, førstegangstjeneste eller lignende bor utenfor hjemmet, såfremt de ikke har meldt adresseendring til Folkeregisteret. Egne barn som ikke bor hos medlemmet, er også omfattet av forsikringen inntil fylte 20 år.
- 1.5 Andre personer som tilhører medlemmets faste husstand med felles adresse i Folkeregisteret. Bokollektiv o.l. regnes ikke som husstand.

En person regnes ikke som ektefelle lenger enn til det tidspunkt det er avsagt dom for, eller gitt bevilging til, separasjon eller skilsmisse, selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig.

Ved faktisk separasjon/samlivsbrudd mellom medlemmet og medlemmets ektefelle/samboer/registrert partner, gjelder forsikringen inntil ny forsikring er avtalt, men ikke lenger enn 2 måneder etter at partene flyttet fra hverandre.

Ved dødsfall gjelder bestemmelsene i punkt 12.

Forsikringen gjelder også for yrkesaktive medlemmer med fast bostedsadresse utenfor Norden når disse midlertidig oppholder seg i Norden (se likevel fotnote til punkt 3.1 om begrenset forsikringssum).

Forsikringen gjelder ikke til fordel for innehaver av panterett i løsøre. Hvis forsikrede ting skifter eier, gjelder forsikringen inntil ny forsikring er avtalt, men ikke lenger enn 14 dager etter eierskiftet.

Opphører medlemskapet, gjelder forsikringen inntil ny forsikring er tegnet, men ikke lenger enn 14 dager etter at det er sendt/gitt melding til vedkommende om at forsikringen trer ut av kraft. Under alle omstendigheter bortfaller forsikringen senest 2 måneder etter at medlemskapet opphørte.

2. Hvor forsikringen gjelder

2.1 PÅ FORSIKRINGSSTEDET

Forsikringen gjelder

- på medlemmets faste bosted i Norden.
- i annen bolig (enn nevnt ovenfor) som bebos av sikrede innen Norden.

Unntatt:

- *Fritidsbolig. Se likevel punkt 2.2.*

2.2 UTENFOR FORSIKRINGSSTEDET

Forsikringen gjelder i Norden

- for ting som midlertidig - inntil 3 år - befinner seg utenfor forsikringsstedet.
- for ting som skal selges.
- på nytt bosted etter flytting.

2.3 SPESIELLE GYLDIGHETSOMRÅDER

- Ansvarsforsikringen gjelder i Norden.
- Yrkesskadeforsikringen gjelder der lov om yrkesskadeforsikring bestemmer.
- Rettshjelpforsikringen gjelder i Norden.
- Naturskadeforsikringen gjelder i Norge.

3. Hva forsikringen dekker

3.1 INNBO OG LØSØRE

Forsikringen gjelder innbo og løsøre i hjemmet – som er forsikret uten øvre forsikringssum*), men erstatning for enkeltgjenstander og samlinger er begrenset til kr 200 000. Med samlinger menes f eks frimerker, mynter og andre samleobjekter, men ikke ting som er i bruk for sitt opprinnelige formål.

*) For yrkesaktive medlemmer med fast bosted utenfor Norden er forsikringssummen begrenset til kr 200 000.

Forsikringen omfatter også løsøre som eies av andre, og som sikrede ved lov eller skriftlig avtale har overtatt risikoen for eller har plikt til å forsikre.

I tillegg omfattes:

- Penger og verdipapirer med til sammen inntil kr 20 000.
- Hobbyveksthus.
- Yrkesløsøre og varer oppbevart på forsikringsstedet dekkes med inntil kr 100 000. I tillegg dekkes også yrkesløsøre på sikredes arbeidsplass med inntil
  - kr 50 000 i bygning/container, eller
  - kr 10 000 i låsbart garderobeskap.Dekningen gjelder ikke for selvstendig næringsdrivende med fast virksomhet utenfor bostedet.
- Løst tilbehør og løse deler til privat motorkjøretøy med til sammen inntil kr 20 000.
- Gressklipper, snø- og jordfreser og lignende som ikke kan kjøres fortere en 10 km/t.
- Vare-/båttilhenger til person-/varebil med inntil kr 20 000.
- Fritidsbåt med lengde til og med 14 fot og påhengsmotor til og med 10 HK oppbevart på forsikringsstedet med til sammen inntil kr 20 000.
- Kano, kajakk og seilbrett.
- Bygningsmessig tilleggsinnredning bekostet av sikrede når innredningen ikke lenger kan utnyttes fordi leieforholdet opphører som følge av skade, eller fordi innredningen ikke blir utbedret som ledd i utbedring av bygningsskaden.
- Varmepumper (luft-luft) og fastmontert kjøleaggregat i leid/sameid bolig eller i bolig med særskilt boret (borettslagsleilighet).

Forsikringen omfatter ikke:

- *Motorkjøretøy, fastmontert tilbehør, dekk og felger til motorkjøretøy.*

For øvrig er erstatningen for skade på innbo og løsøre begrenset til det tapet som er oppstått, beregnet etter reglene i punkt 6.

3.2 SKADE SOM ERSTATTES

Selskapet erstatter de tilfældige og plutselige skader som er nevnt nedenfor, og utgifter som følge av slike skader.

Utgifter til vedlikehold og/eller forbedringer dekkes ikke.

3.2.1 Brann

Skader som erstattes:

- Brann, dvs ild som er kommet løs.
- Lynnedslag og/eller annet elektrisk fenomen. Med elektrisk fenomen menes kortslutning, lysbue, overslag og overspenning, også som følge av lyn og tordenvær.
- Eksplosjon.
- Nedsoting.

Unntatt:

- *Svi- og gnistskader som ikke skyldes brann.*

3.2.2 Vann og annen væske

Skader som erstattes:

- Utstrømming av vann eller annen væske fra bygnings rørledning med tilknyttet utstyr – og fra akvarium eller vannseng - ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse.
- Vann som plutselig trenger inn i bygning fra terreng, gjennom grunnen eller gjennom avløpssystemet når det fører til synlig frittstående vann over laveste gulv. Vann i oppforet gulvkonstruksjon regnes ikke som frittstående.
- Vann som trenger gjennom uttett yttertak.
- Vann som trenger inn gjennom utettheter ellers i bygning med inntil kr 20 000.
- Utstrømming av pulver eller væske fra brannslukningsapparat.

Unntatt:

- *Skade ved vanlig bruk, søl eller kondens.*
- *Skade ved sopp eller råte.*

3.2.3 Bruddskade på bygningsglass og sanitærporselen i bolig

Skader som erstattes:

- Bruddskade på glass i vinduer og dører, annet bygningsglass, sanitærporselen og emaljerte servanter i leid/sameid bolig eller i bolig med særskilt boret (borettslagsleilighet).

Unntatt:

- *Skade som alene består i riper og avskallinger, uansett årsak.*
- *Skade som består i at innfatningen for isolerglass er utett uansett årsak/punktering.*
- *Skade på platetopper til komfyrer for innbygging.*

3.2.4 Naturskade

Skader som erstattes:

- Naturulykke, se lov om naturskadeforsikring og selskapets egne naturskadevilkår. Se punkt 11 for nærmere bestemmelser.
- Naturulykke som rammer antenner og markiser alene når:
  - Antennen er ferdig montert og fastskrudd/boltet fast til bygning eller fundament på bakken.
  - Markisen er ferdig montert og fastskrudd/boltet fast til bygning.

3.2.5 Vind svakere enn storm

Skader som erstattes:

- Skade som direkte skyldes vind svakere enn storm.

Unntatt:

- *Vindskade på båt, veksthus, hageanlegg, antenner, skilt, markiser og lignende.*
- *Skade som skyldes at nedbør trenger inn i bygning dersom det ikke også samtidig oppstår fysisk skade på bygningen som skyldes vinden.*

3.2.6 Snøtyngde og takras

Skader som erstattes:

- Skade som skyldes snøtyngde, snøpress, eller ras på eller fra tak.

3.2.7 Tyveri og hærverk

Skader som erstattes:

1. Tyveri, eller hærverk ved tyveri eller ulovlig inntrengning, i bygning eller rom i bygning.
Skade på rom i leid/sameid bolig eller bolig med særskilt boret (borettslags-leilighet) erstattes med inntil kr 40 000.
Erstatningen er begrenset til kr 75 000 i forbindelse med tyveri og hærverk
  - i annen bygning enn bolig utenfor forsikringsstedet. Begrensningen gjelder likevel ikke ved midlertidig lagring etter skade eller som ledd i flytting, selv om tingene oppbevares i bod/garasje.
  - i lofts-/kjellerbod, andre boder eller garasje. Begrensningen gjelder likevel ikke i enebolig, tomannsbolig eller rekkehus og heller ikke i uthus til disse på samme eiendom.
2. Tyveri av
  - barnevogn,
  - sykkel og
  - tilhenger til sykkeldekkes hvor som helst hver med inntil kr 15 000. Beløpsgrensen gjelder ikke ved tyveri fra bygning.
3. Tyveri og hærverk ved tyveri fra privatboligs uteareal på forsikringsstedet som ikke er fellesareal dekkes med inntil kr 25 000. For tyveri av sykkel, se punktet over.
Penger og verdipapirer er unntatt.
4. Tyveri av personlige eiendeler - ikke penger og verdipapirer - fra oppbevaringsenhet på sikredes arbeidsplass dekkes med inntil kr 15 000.

5. Tyveri av yrkesløsøre og varer fra container og låsbart garderobeskap på sikredes arbeidsplass (se punkt 3.1).
6. Tyveri av løsøre og yrkesløsøre fra bil, båt og påmontert låsbar bagasjeboks. CD/DVD-er, kassetter, MiniDisc-er og lignende media for lyd og bilde erstattes med til sammen inntil kr 1 500. Den samlede erstatning er begrenset til kr 25 000.

Unntatt:

- *Komponenter for lydanlegg til bruk i bil, mobiltelefon, penger, verdipapirer, smykker og armbåndsur.*

3.2.8 Ran og overfall

Skader som erstattes:

- Ran og overfall.
- Napping av/fra veske som sikrede bærer på seg dekkes med inntil kr 25 000.

3.2.9 Temperaturendring i fryser/kjøleskap

Skader som erstattes:

- Skade på matvarer som følge av utilsiktet temperaturendring.
- Skade på fryser/kjøleskap som følge av erstatningsmessig skade på matvarer.

Skaden må straks meldes til selskapet og skadde gjenstander skal holdes tilgjengelig for besiktigelse.

3.2.10 Skade om bord på fartøy eller installasjon til havs

Skader som erstattes:

- For sikrede som har fartøyet eller installasjonen som arbeidsplass, erstattes skade på personlige eiendeler ved forlis, havari og ved tyveri.
Det gjøres fradrag for det beløp som sikrede har krav på fra arbeidsgiver i følge lov eller overenskomst.
- Erstatningen er begrenset til kr 20 000.

3.2.11 Flytteforsikring

Forsikringen omfatter flytting til ny bolig innenfor Norden og dekker tilfeldige og plutselige skader som oppstår på det forsikrede innbo og løsøre under

- transport.
- ut- og innbæring mellom bolig og bil.

Skade ved tyveri er begrenset til kr 100 000.

For enkeltgjenstander og samlinger er erstatningen begrenset til kr 100 000.

Unntatt:

- *Tyveri i forbindelse med flytting utført av transportbyrå (firma), idrettslag, forening og lignende.*
- *Skade på båt/påhengsmotor, tilhenger og hobbyveksthus, penger, verdipapirer, piano eller flygel.*
- *Skade på, eller tap av, dyr eller planter.*

3.2.12 Annen skade

Skader som erstattes:

- Tilfeldig og plutselig annen skade på de forsikrede gjenstander enn de som er nevnt i ovennevnte punkter.
- Unntakene og begrensningene som er nevnt der, gjelder også for dette punktet. Likevel erstattes bruddskade på platetopper til komfyrer for innbygging.

For enkeltgjenstander og samlinger er erstatningen begrenset til kr 100 000 hvis skaden ikke er oppstått i bolig.

Unntatt:

- *Skade som består i riper, skrubb, flekker og lignende.*
- *Skade ved bakterier.*
- *Underslag eller bedrageri.*
- *Skade som skyldes tingens egne mangler, feil eller svakheter, også dersom dette skyldes slitasje, bruk eller alder.*
- *Ting som er mistet, tapt eller ødelagt når skadeårsaken er ukjent.*
- *Skade på/tap av*
  - *dyr. Likevel erstattes skade på innhold i akvarium som følge av bruddskade på akvarieglasset.*
  - *båt/påhengsmotor, tilhenger og hobbyveksthus med vekster.*
  - *frimerker, mynter, penger og verdipapirer.*
  - *yrkesløsøre og varer.*
  - *utleiet løsøre.*
- *Utgifter til rekonstruksjon.*

3.3 BYGNINGSMESSIG INNREDNING FOR RULLESTOLBRUKER

Forsikringen dekker utgifter til bygningsmessige forandringer for å bedre bevegelsesmulighetene hvis et medlem av husstanden er blitt varig invalid som følge av ulykkesskade og derfor har behov for rullestol. Det samme gjelder hvis et medlem av husstanden får barn som krever rullestol.

Hvis det fysiske handikap først viser seg når barnet skal begynne å gå og da vil ha behov for rullestol, må det kunne bekreftes/dokumenteres at barnet hadde dette handikaped ved fødselen.

Ovennevnte gjelder også adopterte barn hvis det kan legges fram dokumentasjon på at barnets handikap er medfødt - selv om dette var ukjent på det tidspunkt adoptivavtalen ble inngått.

Forsikringstilfellet må ha inntruffet i forsikringstiden og utgiftene må være påløpt innen 10 år regnet fra ulykken eller fødselstidspunktet.

Det er kun ombyggningskostnader i den boligen som bebos ved forsikringstilfellets inntreden som dekkes. Selskapet skal gi en forhåndsgodkjennelse før ombyggningsarbeidene tar til.

Erstatningen er begrenset til kr 100 000 ved hvert skadetilfelle.

3.4 TAP OG UTGIFTER SOM FØLGE AV SKADE PÅ TING

Ved erstatningsmessig skade erstattes også:

1. Nødvendige merutgifter til opphold utenfor hjemmet når dette er ubeboelig som følge av brann-, vann-, hærverk- eller naturskade på bygning eller løsøre. Opphold skal avtales med selskapet på forhånd.
2. Flyttings- og lagringsutgifter ved nødvendig flytting etter skade.
3. Utgifter til rydding, bortkjøring og deponering av verdiløse rester.
4. Nødvendige utgifter til rekonstruksjon av notater, tegninger, fotografier, data og dataprogrammer. Rekonstruksjonen og utgiftene til dette skal dokumenteres.
Utgifter til reise og opphold i forbindelse med rekonstruksjon erstattes ikke.
Erstatningen er begrenset med til sammen inntil kr 50 000.
5. Tap av gass og vann/annen væske ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse med inntil kr 20 000.

3.5 ANSVAR

Forsikringen omfatter erstatningsansvar som sikrede i egenskap av privatperson etter gjeldende rett kan pådra seg for skade på en annen person eller annens ting.
Se punkt 8 for nærmere bestemmelser.

3.6 RETTSHJELP

Selskapet dekker nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist i egenskap av privatperson.
Se punkt 9 for nærmere bestemmelser.

3.7 YRKESKADEFORSIKRING

Dersom sikrede (i egenskap av privatperson) betraktes som arbeidsgiver i henhold til lov om yrkesskadeforsikring (16. juni 1989 nr 65, § 2a), står selskapet ansvarlig overfor den skadelidte som er å betrakte som arbeidstaker, i henhold til samme lov.
Se punkt 10 for nærmere bestemmelser.

4. Forebygging av skade og begrenning av tap

Er det overhengende fare for at en skade vil inntreffe, eller er en skade inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan ventes av ham eller henne for å avverge eller begrense tapet.

5. Melding om skade

Når skade er inntruffet, skal sikrede uten ugrunnet opphold gi selskapet melding om skaden, og i tillegg gi de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige og som selskapet trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen.

Sikrede skal medvirke til at skaden kan besiktiges på selskapets anmodning. De skadde gjenstander skal holdes tilgjengelige for besiktigelse. Selskapet oppnevner takstmann. Selskapet har ikke plikt til å betale erstatning før nødvendige undersøkelser er avsluttet.

Selskapet forbeholder seg retten til å kunne undersøke den skadde gjenstand eller deler av den skadde gjenstand, herunder midlertidig fjerne disse fra skadestedet, i den utstrekning dette er nødvendig for å klarlegge årsaksforhold og selskapets erstatningsansvar.

Følgende skader skal umiddelbart meldes til politiet:

- Brann
- Hærverk
- Tyveri
- Ran/veskenapping

Andre skader skal meldes til politiet hvis selskapet forlanger det.

Se for øvrig bestemmelsen om meldefrist og foreldelse i Generelle vilkår, punkt 5.

6. Erstatningsberegning

Forsikringsavtalelovens § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder følgende bestemmelser:

6.1 ALTERNATIVE OPPGJØRSMÅTER

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

- kontantoppgjør.
- reparasjon.
- gjenoppføring/gjenanskaffelse, eller
- at selskapet skaffer tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ting.

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det selskapet hadde måttet betale for reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse. Dersom det ikke kan dokumenteres med faktura at arbeidspenger er betalt, erstattes arbeidspenger med 75 % i forhold til normalpriser. Det beregnes ikke merverdiavgift av arbeidspenger ved kontantoppgjør.

Ved reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse har selskapet rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.

6.2 ERSTATNINGSREGLER - INNBO

6.2.1 Forsikringsverdi

Forsikringsverdien beregnes etter prisene på skadedagen på grunnlag av utgiftene til

- reparasjon til samme – eller i det vesentlige samme – stand som umiddelbart før skaden, eller
- gjenanskaffelse av tilsvarende – eller i det vesentlige tilsvarende – ting (gjenanskaffelsesprisen), og er begrenset til det rimeligste av de to alternativ.

Kostnadene beregnes etter prisen for gjenanskaffelse/reparasjon på skadedagen.

Fradrag vurderes på grunn av alder, slitasje, sannsynlige brukstid og anvendelighet (verdiforringelse). Er verdiforringelsen mindre enn 1/3 av gjenanskaffelsesprisen, gjøres det likevel ikke fradrag.

For elektriske apparater (TV, kjøleskap, vaskemaskin, komfyr og lignende) samt for

varmepumper/kjøleaggregat gjøres det fradrag i erstatningen fra tingen er 5 år. Fradraget utgjør 10 % for hvert påbegynt år, maks 80 %.

For skade/tap av datautstyr og mobiltelefon gjøres det fradrag i erstatningen fra tingen er 1 år. Fradraget utgjør 20 % for hvert påbegynt år, maks 80 %.

For ting med samlerinteresse – som antikviteter, kunstverk, ekte tepper, våpen, mynt-, seddel- og frimerkesamlinger og lignende - fastsettes forsikringsverdien til markedspris.

For gjenstander eieren har overtatt som brukt - enten ved arv, gave eller kjøp - fastsettes forsikringsverdien til gjenstandens omsetningsverdi beregnet på det tidspunkt skaden inntraff.

For perler, edelstener, smykker og andre gjenstander av edelt metall, fastsettes forsikringsverdien til gjenanskaffelsespris.

6.2.2 Skadefastsettelse

Skaden fastsettes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppføring til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff. Kostnadene beregnes etter prisene på skadedagen. Skaden kan ikke fastsettes høyere enn forsikringsverdien - før skaden, fratrukket gjenverdien etter skaden. Skade og gjenverdi fastsettes på samme måte som forsikringsverdien.

6.2.3 Erstatningsberegning

For poster med angitt sum i vilkårene, og for poster i forsikringsbeviset betegnet som "førsterisiko", erstattes skaden inntil de angitte summer, men ikke høyere enn forsikringsverdien.

6.3 SKJØNN

Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier, og spørsmål i forbindelse med beregning av avbruddstap, avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller selskapet krever det. Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår punkt 2 legges til grunn.

6.4 EIENDOMSRETTE TIL SKADDE TING OG TING SOM KOMMER TIL RETTE

Sikrede er pliktig til å beholde en skadd ting mot å få utbetalt erstatning for skaden på tingen. Selskapet har rett til å overta skadde ting.

Kommer ting til rette etter at erstatning er betalt, har sikrede rett til å beholde tingen mot å betale erstatningen tilbake. Vil ikke sikrede det, tilfaller tingen selskapet.

7. Egenandeler

I erstatningsoppgjøret fratrekkes en egenandel på kr 3 000, hvis ikke annet framgår av de spesielle egenandelsbestemmelsene nedenfor. Se også punkt 13.2 om egenandelsfordeler for husstander med flere medlemmer.

Skal erstatningen avkortet/settes ned, gjøres dette før egenandelen er fratrukket. Har sikrede flere forsikrede ting i selskapet som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes bare én egenandel - den høyeste.

Når det gjøres fradrag for verdiforringelse i henhold til punkt 6 og dette fradraget overstiger den avtalte egenandel, trekkes ikke egenandel. Utgjør fradraget mindre enn den avtalte egenandel, trekkes kun egenandel.

7.1 SPESIELLE EGENANDELER

7.1.1 Installert alarm

Hvis FG-godkjent brann-, tyveri- og/eller vannalarm var i drift på skadetidspunktet, faller egenandelen bort ved brann/tyveri/innvendige rørskader. Det samme gjelder ved skade som alene rammer overspenningsvern og/eller brann-/tyverialarm.

7.1.2 Tyveri av sykkel

Kr 3 000.

Ved tyveri av sykkel som er registrert i Falck sykkelregister er egenandelen kr 1 000.

7.1.3 Naturskade

Den egenandel som til enhver tid er fastsatt av departementet i henhold til lov om naturskadeforsikring. For tiden kr 8 000.

7.1.4 Bruddskade på bygningsglass og sanitærporseleen

Kr 1 500.

7.1.5 Rettshjelp

Egenandel er kr 3 000 med tillegg av 20 % av det overskytende.

Det trekkes bare én egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

8. Ansvar

8.1 ANSVAR FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter erstatningsansvar som sikrede i egenskap av privatperson etter gjeldende rett kan pådra seg for skade på en annen person eller annens ting.

8.2 HVA SOM MENES MED SKADE

Med skade forstås skade på person eller ting.

- Personskade anses inntruffet dersom død, skade eller sykdom er påført en person.
- Tingskade anses inntruffet dersom løsøre - herunder dyr - eller fast eiendom er tapt eller påført fysisk skade.

Økonomisk tap som er påført tredjeperson som følge av en skade selskapet erstatter, regnes som en del av skaden.

Selskapet erstatter skader konstatert av sikrede eller av skadelidte i løpet av forsikrings-tiden. Skaden henføres til den forsikring som gjaldt da skaden først ble konstatert. Alle skader som skyldes samme skadevoldende begivenhet, regnes som ett skadetilfelle, og henføres til det tidspunkt da første skade ble konstatert.

8.3 ANSVAR FORSIKRINGEN IKKE OMFATTER

Forsikringen omfatter ikke:

1. ansvar som bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti.
2. ansvar for skade på ting som tilhører en annen, men som sikrede selv eller noen annen på hans vegne tar hånd om for leie, lån, bruk og oppbevaring.
3. ansvar for oppreisning etter skadeserstatningsloven, jf §§ 3-5 og 3-6, bøter og lignende.
4. ansvar overfor medlemmer av den sikredes familie, herunder ektefelle/samboer, foreldre/ steforeldre/fosterforeldre/svigerforeldre, søsken, barn/stebarn/fosterbarn/barnebarn/samboers barn og disse personers ektefeller/samboere.
5. ansvar overfor medeiere for skade på ting som eies i fellesskap eller overfor en virksomhet som disponeres av sikrede, eller der sikrede eller dennes familie har vesentlig eierinteresse.
6. ansvar som eier, fører eller bruker av motorkjøretøy, arbeidsmaskin med eget framdriftsmaskineri, båt, vannjet, vannscooter, luftfartøy (ekskl modellfly) eller registrert trav- eller galopphest som trenes for eller deltar i løp.
Likevel dekkes ansvar som eier, fører eller bruker av:
  - rullestol, selvgående gressklipper, snøfreser og lignende som ikke kan oppnå en hastighet over 10 km/t.
  - hangglider/paraglider uten motor.
  - fritidsbåt med lengde til og med 14 fot og påhengsmotor til og med 10 HK, kano, kajakk og seilbrett/surfbrett.
7. ansvar for skade på ting oppstått ved maskingravings-, sprengnings-, pelings- eller rivingsarbeid. Som sprengning regnes også bruk av ekspanderende masse.
8. det objektive foreldreansvaret for barns skadeforvoldelse, jf skadeerstatningslovens § 1-2, nr 2.
9. ansvar i yrke eller erverv.
10. ansvar for skade voldt ved forsettlig handling eller unnlatelse, og følger av slik skade.
11. ansvar ved forurensning dersom årsaken til forurensningen ikke er plutselig og uforutsett.
12. ansvar ved overføring av smittsom sykdom.
13. ansvar for skade på ting ved sopp og råte eller på grunn av langsom inntrengning av fuktighet.
14. styreansvar.
15. ansvar som eier av fast eiendom.

8.4 FORSIKRINGSSUM

Selskapets samlede erstatningsplikt er begrenset til kr 5 000 000 for hvert skadetilfelle.

8.5 SIKREDES PLIKTER VED SKADETILFELLE

Blir det reist erstatningskrav mot sikrede, eller det kan ventes at krav vil bli reist, må selskapet underrettes uten ugrunnet opphold. Når erstatningskrav er reist mot sikrede eller direkte mot selskapet, plikter sikrede for egen regning

- å gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for sikrede, og som selskapet trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen.
- å utføre de undersøkelser og utredninger selskapet finner nødvendig.
- å møte ved forhandlinger eller rettergang.

Uten selskapets samtykke må sikrede ikke innrømme erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav.

8.6 SELSKAPETS PLIKTER VED SKADETILFELLE

Når et erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger egenandelen, plikter selskapet

- å utrede om det foreligger erstatningsansvar.
- å forhandle med skadelidte.
- om nødvendig å prosedere saken for domstolene.

Selskapet betaler sine egne omkostninger ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet selv om forsikringssummen derved overskrides. Omkostninger til eksternt advokat- og annen sakkyndig bistand som er valgt eller godkjent av selskapet, dekkes også.

Dersom erstatningskravet dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er selskapet villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, erstattes ikke omkostninger som senere påløper utover det som er fastsatt.

Selskapet har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

Framsettes krav om erstatning direkte mot selskapet, skal selskapet varsle sikrede uten ugrunnet opphold og holde sikrede underrettet om den videre behandling av kravet.

Selskapets innrømmelse overfor skadelidte binder ikke sikrede.

9. Rettshjelp

9.1 UTGIFTER SOM DEKKES

Selskapet dekker nødvendige utgifter til advokat, rettshjelpere (jf domstoloven § 218), retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist i egenskap av privatperson.

Rettskjøp utgifter for juridiske personer som dødsbo, borettslag, andelslag, stiftelser og lignende dekkes ikke. Likevel dekkes sikredes andel av utgifter når nevnte juridiske personer representerer sikrede i den egenskap som er nevnt i ovenstående avsnitt.

9.1.1 Utgifter til rettsbehandling

Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, dekkes bare når utgiftene på forhånd er godkjent av selskapet. Utgifter til vitner dekkes bare ved hovedforhandling og bevisopptak.

Idømte saksomkostninger dekkes ikke når sikrede er ankende part eller motanker. Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Likevel dekkes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.

9.1.2 Saksomkostninger ved forlik

Inngås forlik ved at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge, eller at sikrede ved dom er blitt tilkjent saksomkostninger, må eventuell avtale om at hver av partene skal bære egne saksomkostninger ikke inngås uten etter godkjennelse av selskapet.

9.1.3 Hvilke domstoler tvisten må høre inn under

Tvisten må høre inn under de alminnelige domstoler, (jf domstoloven § 1), og ha oppstått mens forsikringen var i kraft.

9.1.4 Tvist oppstått før forsikringen trådte i kraft

Rettskjøp utgifter dekkes ikke dersom sikrede ved forsikringens ikrafttreden var kjent med det som senere ble tvistegrunnlag og forstod, eller måtte forstå, at tvisten kunne oppstå.

9.1.5 Tvist oppstått etter at den forsikrede leilighet (se definisjon i punkt 9.2.3) er solgt eller ved kjøp av ny bolig

Selv om forsikringen på boligen ikke var i kraft da tvisten oppsto, dekkes likevel følgende tvistetilfeller:

1. Dersom den forsikrede leilighet er solgt og forsikringen i selskapet opphørte i forbindelse med salget, dekkes rettskjøp utgifter ved tvist hvor sikrede er part i egenskap av tidligere eier.
2. Ved tvist med selger i forbindelse med kjøp av ny bolig som sikrede ennå ikke har flyttet inn i og tegnet egen forsikring på, dekkes rettskjøp utgifter dersom nåværende bolig var forsikret i selskapet på kjøpstidspunktet. Dette gjelder også tvist med selger ved kjøp av tomt for bygging av egen bolig.

9.2 UTGIFTER SOM IKKE DEKKES

Selskapet dekker ikke rettskjøp utgifter ved

1. *tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv.*
2. *tvist som gjelder fast eiendom utenfor Norden, herunder tvist om fysiske feil og mangler eller rene avtaletvister.*
3. *tvist som gjelder annen fast eiendom enn leilighet som bebos av sikrede. Med leilighet menes her bolig hvor sikrede ikke selv kan kjøpe bygningsforsikring med rettskjøp dekning. Se likevel punkt 9.1.5 vedrørende tvist ved kjøp av ny bolig.*
4. *tvist som har sammenheng med separasjon, skilsmisse, barnefordeling, samværsrett, farskap, arv, krav om omstøtelse av gave, underholdsbidrag, bodeling, oppløsning av det økonomiske fellesskap etablert av samboende og oppløsning av husstandsfellesskap, samt skiftesaker.*
5. *tvist som alene hører inn under namsmyndighetene, bortsett fra tvist i husleieforhold som knytter seg til sikredes leilighet.*
6. *tvist som gjelder veksel sak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs- eller akkordforhandling dersom sikrede er konkurs- eller akkordskyldner.*
7. *tvist som gjelder motorkjøretøy, arbeidsmaskin med eget framdriftsmaskineri, båt, vannjet, luftfartøy (ikke modellfly) eller registrert trav- eller galopphest, eller når sikrede er part i egenskap av eier, fører eller bruker av slik.*

Likevel dekkes tvist som gjelder:

- *rullestol, selvgående gressklipper, snøfreser og lignende som ikke kan oppnå en hastighet over 10 km/t.*
  - *hangglider/paraglider uten motor.*
  - *fritidsbåt med lengde til og med 14 fot og påhengsmotor til og med 10 HK, kano, kajakk og seilbrett/surfbrett.*
8. *straffesak og ærekrenkelses sak. Likevel dekkes sikredes utgifter når denne i slik sak krever erstatning av den som er mistenkt, siktet eller saksøkt.*
  9. *ekspropriasjonssak eller skjønnssak hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom.*

10. tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra dekning.

11. tvist i saker om personskade hvis ikke motpart eller dennes forsikringsselskap skriftlig har avslått å dekke sikredes nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand. Likevel dekkes utgifter i saken etter saksanlegg, hvor saksomkostningsspørsmålet avgjøres av retten i henhold til Tvistemålslovens bestemmelser. Dette gjelder også ved voldgift.

9.3 DEFINISJON AV TVIST

Med tvist forstås at et krav er framsatt og bestridt, helt eller delvis – muntlig eller skriftlig. Vedvarende taushet hos motpart vil kunne anses som tvist. Med saksanlegg menes utgifter fra og med forberedende arbeid med forliksklage/stevning.

9.4 FORSIKRINGSSUM

Samlet erstatning ved hver tvist er begrenset til kr 100 000 selv om det er flere parter på samme side. Dette gjelder også om partene har rettshjelpforsikring i flere forskjellige selskap, eller om den/de sikrede har rettshjelpdekning under flere forsikringer i ett eller flere selskap. Selskapets ansvar er alltid begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av selskapet på forhånd.

Uforsikrede parter holdes utenfor ved erstatningsberegningen.

9.5 ERSTATNINGSREGLER FOR RETTSHJELP

Vil sikrede søke erstatning under rettshjelp i tvist som omfattes av forsikringen, må selskapet underrettes snarest mulig - senest ett år etter at tvisten er oppstått og advokat er engasjert. Underretningen skal skje skriftlig. Dersom advokat benyttes under den offentlige forvaltningsbehandling eller for særdomstol, regnes fristen for melding til selskapet fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet - eller saken bringes inn for de alminnelige domstoler.

Sikrede velger selv den advokat som etter sakens art og sikredes bosted passer for oppdraget.

Sikrede plikter å begrense utgiftene til rettshjelp mest mulig, og bærer selv omkostninger forårsaket uten rimelig grunn.

Før saksanlegg dekker forsikringen rimelige og nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner. Etter saksanlegg dekkes utgifter som etter rettens skjønn var nødvendige for å få saken betryggende utført, i henhold til tvistemålslovens § 176. Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan selskapet kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.

Selskapet kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves dekket under forsikringen.

Sikrede skal informere selskapet om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell behandling i særdomstol, eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak. Ved krav om oppgjør skal salærkrav dokumenteres med spesifisert timeliste og timesats.

Før endelig oppgjør foretas, kan selskapet kreve dokumentasjon for at egenandelen er betalt.

Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges for Den Norske Advokatforening.

10. Yrkesskade

Dersom sikrede (i egenskap av privatperson) betraktes som arbeidsgiver i henhold til lov om yrkesskadeforsikring (16. juni 1989 nr. 65, § 2a), står selskapet ansvarlig over for den skadelidte som er å betrakte som arbeidstaker, i henhold til samme lov.

Yrkesskadeforsikringsloven gjelder ikke for

- ulønnet arbeid eller ulønnete verv som utføres for privatpersoner eller for private organisasjoner, foreninger m v.
- enkeltstående arbeidsoppdrag som utføres for privatpersoner.
- arbeid som utføres for privatpersoner når gjennomsnittlig arbeidstid utgjør mindre enn 10 timer pr uke.

For yrkesskadeforsikring er det ingen sumbegrensning eller egenandel. Erstatningen beregnes etter gjeldende Forskrifter om standardisert erstatning etter lov av 16. juni 1989 nr 65 om yrkesskadeforsikring.

11. Naturskade

Selskapet dekker skade på brannforsikrede ting i Norge, som direkte skyldes naturulykke så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf § 1 i Lov om natur skadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70.

Når den forsikrede ting er et våningshus, bolighus eller fritidshus, omfatter forsikringen også naturskader på hage, hageanlegg - herunder utvendig vannbasseng, gjerde og flaggstang - og gårds plass i tilknytning til bygningen, oppad begrenset til 5 dekar. Tilsvarende omfattes den del av tilførselsvei som ligger innenfor avgrensning og areal som angitt ovenfor.

For andre bygninger enn våningshus, bolighus og fritidshus omfatter forsikringen i tillegg til bygning kun utvendig vannbasseng, gjerde og flaggstang.

11.1 HVILKE SKADER SOM IKKE DEKKES

Forsikringen dekker ikke skade

- på skog eller avling på rot, varer under transport, motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip og småbåter og ting i disse, fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr i sjøen for produksjon av fisk, fisk i steng, lås eller dam, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen.

Selskapet dekker likevel naturskade på motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, seilbåt og motorbåt samt utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen når disse ting er varer i næringsvirksomhet og befinner seg på land i Norge.

- som alene rammer antenner, skilt, markiser og lignende.
- som umiddelbart skyldes frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang.

- som skyldes dyr, insekter, bakterier, sopp, råte og lignende.
  - på byggverk eller ting i dette når byggverket er oppført etter at det for vedkommende område er nedlagt bygge- og deleforbud - i medhold av naturskadelovens § 22 - og skaden er av slik art som erklæringen gjelder.
- Heller ikke dekkes utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller løsøre.

11.2 REDNINGSUTGIFTER

Er forsikret ting skadd eller direkte truet ved utløst naturulykke, dekkes nødvendige redningsutgifter som omhandlet i forsikringsavtaleloven inntil gjenoppføringsprisen. For annet enn bygning: gjenanskaffelsesprisen.

11.3 ANDRE SPESIELLE BESTEMMELSER OM NATURSKADE

Bli det etter naturskade på byggverk tinglyst erklæring etter naturskadelovens § 22 om at eiendommen er særlig utsatt for naturskade og utgiftene til utbedringen er 60 % eller mer av forsikringsverdien for det skadde byggverk, svarer selskapet for den økning i skade som nekting av reparasjon/gjenoppføring medfører.

Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når

- skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de på kjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn, eller når den skadelidte kan lastes for ikke å ha forebygget skaden eller hindret dens omfang.

Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, vedkommendes mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers.

Avkorting skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last.

- forsikringselskapenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe er begrenset til det beløp som er fastsatt av Kongen. Overskrides denne grense, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

11.4 ANKENEMNDA FOR STATENS NATURSKADEFOND

Er det tvil om

- det foreligger naturskade,
- det er inntruffet en eller flere naturkatastrofer, eller
- betingelsene for nedsettelse eller nektelse av erstatning på grunn av svak konstruksjon, dårlig vedlikehold m v (se ovenfor) er tilstede,

kan sikrede eller selskapet forelegge spørsmålet for ankenemnda for Statens naturskadefond etter reglene i naturskadeloven § 18.

Ankenemndas vedtak kan ikke påklages.

12. Når medlemmet faller bort

Hvis medlemmet dør i tidsrommet 1. januar - 30. juni, utløper forsikringen 31. desember samme år. Hvis dødsfallet inntreffer i tidsrommet 1. juli - 31. desember, utløper forsikringen 30. juni påfølgende kalenderår.

Gjenlevende ektefelle/samboer/registrert partner kan om forbundet samtykker i det, fortsatte med den kollektive ordning ved å innbetale årspremien forskuddsvis til SpareBank 1 Skadeforsikring. Den etterlatte inntre da som forsikringstaker i stedet for "medlemmet" i følge vilkårene.

13. Fordeler for husstander med flere medlemmer

13.1 Forhøyede forsikringssummer

Er det flere personer i samme husstand som har LO Favør Kollektiv hjemforsikring (medlem), vil det i de tilfeller vilkårene begrenser erstatningssummene til faste krone beløp som hovedregel kunne kreves erstatning inntil det beløp som svarer til antall medlemmer.

Denne forhøyede dekningen gjelder følgende punkt i vilkårene:

- 3.1: Enkeltgjenstander, samlinger, penger, verdipapirer m v, hobbyveksthus, yrkesløsøre og varer, løse deler og løst tilbehør til privat motorkjøretøy, vare-/båttilhenger, fritidsbåt og påhengsmotor.
- 3.2.7: Tyveri og hærverk.
- 3.2.8: Veskenapping.
- 3.3: Bygningsmessig innredning for rullestolbruker
- 3.4: Rekonstruksjonsutgifter.
- 8: Erstatningsansvar.

I disse tilfellene forhøyes erstatningsgrensen ved hver skade til det faste kronebeløpet multiplisert med antall medlemmer. SpareBank 1 Skadeforsikrings samlede erstatningsplikt er begrenset til denne forhøyede erstatningsgrensen, selv om flere sikrede blir rammet av skade ved ett og samme tilfelle.

13.2 Egenandel

I de tilfeller flere personer i samme husstand har LO Favør Kollektiv hjemforsikring, fratrekkes ikke egenandel ved skader, bortsett fra ved rettshjelp etter punkt 9 og naturskade etter punkt 11.

Imidlertid vil det ved skade i henhold til punkt 3.2.12 kun erstattes skader som er større enn kr 1 000.

14. Fordeler for flere medlemmer på samme arbeidsplass

Ved skade på ting som brukes i fellesskap av flere sikrede, og som befinner seg på eller i tilknytning til arbeidsplassen, fratrekkes ingen egenandel.

GENERELLE VILKÅR - SKADEFORSIKRING

Av 01.01.2008

Med skadeforsikring menes forsikring mot skade på eller tap av ting, rettigheter eller andre fordeler, forsikring mot erstatningsansvar eller kostnader og annen forsikring som ikke er personforsikring.

De Generelle vilkår gjelder i den utstrekning de ikke er fraveket i de enkelte bransje vilkår eller i forsikringsbeviset.

1. Særlige begrensninger i selskapets erstatningsplikt

Selskapet svarer ikke for tap eller skade, og økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med

- jordskjelv og vulkanske utbrudd.

- krig eller krigslignende handlinger, enten krig er erklært eller ikke, opprør eller lignende alvorlige forstyrrelser av den offentlige orden.

- terrorhandling som innebærer biologisk, kjemisk, nukleær, radioaktiv eller annen form for forurensning. Selskapet svarer likevel for tap eller skade, og økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte skyldes eller står i sammenheng med annen form for terrorhandling, med inntil kr 100 000 000 pr kalenderår. Erstatningssummens endelige størrelse beregnes ved kalenderårets slutt. Overstiges denne grensen, vil erstatningen for den enkelte skadelidte bli redusert forholdsmessig.
Forsikrede ting som befinner seg utenfor Norden, erstattes ikke som følge av terrorhandling. Med terrorhandling forstås enhver skadevoldende handling som har til hensikt å forårsake alvorlig person- eller tingskade eller annet betydelig tap for å utøve innflytelse av politisk, religiøs eller annen ideologisk art eller for å framkalle frykt i befolkningen.

- atomskade - uansett årsak - fra atomsubstans (se atomenergiloven av 12. mai 1972 nr 28, § 1 c og h). Unntaket gjelder ikke bruk av radioisotoper som angitt i lovens § 1 c og i samsvar med lov om bruk av røntgenstråler og radium m v av 18. juni 1938 nr 1.

2. Skjønn

Er det adgang til å kreve skjønn i henhold til forsikringsvilkårenes punkt om skadeoppgjør, gjelder følgende bestemmelser om framgangsmåten:

Skjønn avgis av sakkyndige og uhildede personer. Hver av partene velger en skjønnsmann. Hvis noen av partene ønsker det, kan han/hun velge særskilt skjønnsmann for bestemte ting - ved avbruddstap for bestemte spørsmål.

Har den ene av partene skriftlig underrettet den annen om sitt valg, plikter denne innen en uke etter at han/hun har mottatt underretningen å gi meddelelse om hvem han/hun velger. Før skjønnet velger de to skjønnsmenn en oppmann. Hvis noen av partene forlanger det, skal denne være bosatt utenfor partenes hjemsted og utenfor den kommune hvor

forsikringstilfellet er inntruffet. Unnlater en av partene å velge skjønnsmann, oppnevnes denne på hans eller hennes vegne av tingretten i den rettskrets hvor skjønnset foretas.

Blir skjønnsmennene ikke enige om oppmann, oppnevnes denne på samme måte.

Skjønnsmennene skal innhente de opplysninger og foreta de undersøkelser som de anser nødvendige. De plikter å avgi sitt skjønn på grunnlag av forsikringsvilkårene. De to skjønnsmenn foretar verdsettelsen - besvarer spørsmålene ved avbruddstap - uten at oppmannen tilkalles. Blir de ikke enige, tilkalles oppmannen, som etter de samme regler avgir sitt skjønn over de punkter som skjønnsmennene er uenige om. Blir oppmannen tilkalt, beregnes erstatningen på grunnlag av dennes skjønn.

Erstatningen skal likevel ikke ligge utenfor de grenser som de to skjønnsmenns ansettelse vil medføre.

Skjønnets verdsettelse er bindende for begge parter.

Partene betaler hver sin skjønnsmann. Honorarer til oppmannen og mulige andre omkostninger ved skjønnset bæres av partene med en halvdel hver.

Er det selskapet som krever skjønn ved tingskade, og den annen part er forsikringstaker i egenskap av privatperson, dekker selskapet likevel alle omkostninger ved skjønnset hvis forsikringstakeren ikke selv ønsker å bære sin del.

3. Renter av erstatningsbeløp

Sikrede har krav på renter overensstemmende med reglene i § 8-4 eller § 18-4 i Lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989, nr 69 (FAL) – som blant annet innebærer at sikrede har krav på rente av sitt tilgodehavende når det er gått to måneder etter at melding om forsikringstilfellet ble sendt til selskapet.

4. Følgene av svik

Den som gjør seg skyldig i svik mot selskapet, mister ethvert erstatningskrav mot selskapet etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse og selskapet kan si opp enhver forsikringsavtale med sikrede, jf FAL §§ 4-2, 4-3, 8-1 eller §§ 13-2, 13-3 og 18-1.

5. Meldeplikt og foreldelse

Selskapet er fri for ansvar hvis sikrede ikke har meldt kravet til selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner det.

Jf FAL §§ 8-5 og 18-5.

Sikredes krav foreldes også etter bestemmelsene i FAL § 8-6 eller § 18-6.

6. Oppsigelse i forsikringstiden

6.1 Forsikringstakers rett til å si opp forsikringen

Forsikringstakeren kan si opp forsikringen dersom forsikringsbehovet faller bort eller det foreligger andre særlige grunner. Skadeforsikring, syke- eller ulykkesforsikring kan forsikringstakeren også si opp for flytting til et annet selskap. Ved flytting skal forsikringstakeren varsle selskapet med en frist på minst 1 måned. Det skal dessuten i varselet opplyses om hvilket selskap forsikringen flyttes til og om tidspunktet for flyttingen.

Jf FAL § 3-6 eller § 12-3.

For kollektive forsikringsavtaler og forsikringsavtaler for virksomheter som er omfattet av FAL § 1-3, annet ledd bokstavene a-e, har forsikringstakeren bare rett til å si opp forsikringsavtalen fra utløpet av forsikringstiden. Varsel må være selskapet i hende innen forsikringstidens utløp. Jf FAL § 3-6.

6.2 Selskapets rett til å si opp forsikringen

Selskapet kan si opp forsikringen

- med øyeblikkelig virkning, hvis det foreligger svik i forbindelse med opplysninger om risikoen, jf FAL § 4-3 eller § 13-3.
- med en ukes varsel hvis det foreligger svik ved skadeoppgjøret, jf FAL § 8-1 eller § 18-1.
- med 14 dagers varsel, hvis det er gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om risikoen, jf FAL § 4-3 eller § 13-3.
- med 2 måneders oppsigelsesfrist ved skade
  - hvis sikrede har voldt skaden forsettelig eller ved grov uaktsomhet.
  - hvis sikrede har forsømt å overholde en sikkerhetsforskrift.
  - hvis sikrede bevisst har gitt uriktige opplysninger ved skadeoppgjøret. Dette gjelder selv om selskapet har utbetalt erstatning.
  - hvis det i løpet av en 12-måneders periode har vært minst 2 skader under en og samme forsikringsavtale i selskapet.Jf FAL § 3-7 eller § 12-4.
- med 2 måneders oppsigelsesfrist, hvis bruken av forsikringsgjenstanden eller sikredes virksomhet endres i forsikringstiden på en måte som
  - innebærer at selskapet ikke ville ha overtatt forsikringen om det nye forholdet hadde foreligget ved forsikringstidens begynnelse.
  - er av betydning for selskapets mulighet til å gjenforsikre.Jf FAL § 3-7 eller § 12-4.
- med 2 måneders oppsigelsesfrist, ved gjentatte forsinkede premieinnbetalinger under denne eller andre avtaler med selskapet. Jf FAL § 3-7 eller § 12-4.

7. Unnlatt fornyelse av forsikringen, endring av vilkår og premie

7.1 Forsikringstakerens rett til å unnlate fornyelse av forsikringen

Forsikring som gjelder for en tid av minst ett år, fornyes automatisk for ett år av gangen, hvis ikke forsikringstakeren innen forsikringstidens utløp varsler selskapet om at forsikringen ikke ønskes fornyet, jf FAL § 3-4.

7.2 Selskapets rett til å unnlate fornyelse av forsikringen

Hvis selskapet ikke ønsker å fornye forsikringsavtalen, må selskapet varsle forsikringstakeren 2 måneder før utløpet av forsikringstiden, jf FAL § 3-5.

7.3 Endring av vilkår og premie

Selskapet kan endre forsikringsvilkår og premie. Endringene blir gjeldende fra fornyelsesdag, jf FAL § 3-3.

8. Varighet for forsikringsavtalen og beregning av premie

8.1 Når forsikringen begynner å gjelde

Forsikringen gjelder fra det tidspunkt avtale er akseptert av partene eller fra og med en senere avtalt dato kl 00 00. Forsikringen gjelder til kl 24 00 siste dato i avtaleperioden. Tilsvarende gjelder for senere fornyelser. Det er en forutsetning at premien skal være betalt innen den tid som framgår av betalingsvarselet.

8.2 Kontantklausul

Når det er bestemt i avtalen - og inntatt i forsikringsbeviset - at premien skal betales før avtalen begynner å løpe, svarer selskapet ikke for skader som inntreffer før betaling er skjedd. Jf FAL § 5-1 eller §14-1.

8.3 Endringer/utvidelser

Dersom premien for endring eller utvidelse av forsikringen ikke betales innen betalingsfristen, vil endringen/utvidelsen bli annullert.

8.4 Opphør av løpende forsikring i avtaleperioden

Opphører en løpende forsikring i avtaleperioden, skal premien som godskrives forsikringstakeren utgjøre en forholdsmessig andel av premien som den gjenstående forsikringstiden utgjør i antall hele måneder i forhold til den samlede forsikringstiden, med mindre noe annet framgår av det enkelte forsikringsvilkår. Jf FAL §§ 3-9 og 12-5.

8.5 Termintillegg

Ved terminvis premiebetaling beregnes et termintillegg.

8.6 Grunnpris

Privatkunder betaler grunnpris som er en årlig kostnad uavhengig av antall forsikringer.

8.7 Manglende betaling

Dersom betalingsfristen ved 2. gangs varsel om premiebetaling ikke overholdes, opphører avtalen helt eller delvis på grunn av manglende betaling. Selskapet har i slike tilfeller krav på tilleggspremie (etterkravspremie) for inntil 60 dager utover den tiden som selskapet har vært i ansvar. Avtalen, eller de deler av avtalen som den manglende betalingen gjelder, blir annullert. Etterkravspremien må betales selv om forsikringen eventuelt blir gjenopptatt. Ny forsikringsperiode vil i så fall starte fra gjenopptakstidspunktet.

9. Selskapets rett til å motregne i erstatningen

I en erstatning som tilfaller forsikringstakeren, har selskapet rett til å motregne med forfalt premie fra samme eller andre forsikringsforhold med selskapet, jf FAL § 8-3.

I erstatning som tilfaller en medforsikret tredjeperson eller skadelidt under en ansvarsforsikring, kan selskapet motregne med premie fra samme forsikringsforhold som er forfalt i løpet av de siste to år før erstatningsutbetalingen, jf FAL § 8-3.

10. Utbetaling fra selskapet

Utbetalinger fra selskapet, herunder erstatningsbeløp og ubenyttet premie, overføres til det bankkontonummer som forsikringstaker eller annen berettiget har oppgitt til selskapet. Dersom kontonummeret ikke er opplyst, kan selskapet belaste forsikringstakeren for et gebyr tilsvarende kostnadene ved utbetalingen.

11. Identifikasjon

Ved forsikring av motorvogner, fartøyer, luftfartøyer og husdyr vil bestemmelser om at sikredes rett til erstatning helt eller delvis kan bortfalle som følge av sikredes handlinger eller unnlater, få tilsvarende anvendelse ved handlinger eller unnlater fra personer som med sikredes samtykke er ansvarlig for forsikringsgjenstanden, jf FAL § 4-11, punkt a.

Ved forsikring av bolig, privat fritidssted og innbo vil bestemmelser om at sikredes rett til erstatning helt eller delvis kan bortfalle som følge av sikredes handlinger eller unnlater, få tilsvarende anvendelse ved handlinger eller unnlater fra sikredes ektefelle som bor sammen med sikrede, eller fra personer som sikrede lever sammen med i et fast etablert forhold, jf FAL § 4-11, punkt b.

Ved forsikring som har tilknytning til næringsvirksomhet - unntatt motorvogner - vil bestemmelser om at sikredes rett til erstatning helt eller delvis kan bortfalle som følge av sikredes handlinger eller unnlater, få tilsvarende anvendelse ved handlinger eller unnlater gjort av ansatt som har ansvaret for den del av virksomheten hvor forsømmelsen er gjort.

Det samme gjelder andre personer som forsikringstaker, eller noen som forsikringstaker identifiseres med, har satt til å ivareta bestemte funksjoner eller gjøremål. Jf FAL § 4-11.

12. Lovlige interesser

Forsikringen omfatter kun lovlige interesser som kan verdsettes i penger.

13. Vinningsforbud

Forsikringen skal ikke føre til vinning, men skal bare erstatte det tap som virkelig er lidt innenfor rammen av forsikringsavtalen. Forsikringssummen er intet bevis for tingens eller interessens verdi.

14. Lovvalg

Norsk lovgivning gjelder for forsikringsavtalen i den utstrekning dette ikke kommer i strid med lov nr 111 av 27. november 1992 om lovvalg i forsikring, eller det er gjort annen avtale.

15. Verneting

Twister etter forsikringsavtalen avgjøres ved norsk domstol, med mindre det er i strid med ufravikelige regler i gjeldende lovgivning, eller det er gjort annen avtale.

16. Valuta

Premiebeløp, forsikringssummer, erstatningsbeløp m v som springer ut av forsikringsavtalen, regnes i norske kroner (NOK) dersom ikke annet framgår av vilkår eller forsikringsbevis.

Orientering om klageadgang

Du har klagerett

I alle skadesaker prøver vi å gjøre opp skaden i samsvar med den inngåtte forsikringsavtalen og gjeldende lovgivning. I noen saker kan det likevel forekomme oppgjør som forsikringstakeren ikke er enig i. I slike tilfeller finnes følgende institusjoner som forsikringstakeren kan henvende seg til for å få en uholdt bedømmelse av saken:

1. Felles klageinstans for alle forsikringsselskapene

Forsikringsklagekontoret

Kontoret ble opprettet i fellesskap av Forbrukerrådet og Norges Forsikringsforbund (nå Finansnæringens Hovedorganisasjon).

Det er et fritt og uavhengig kontor som veileder og hjelper forsikringstakere og skadelidte som mener å ha krav mot et forsikringsselskap. Som en prøveordning behandler kontoret også krav vedrørende låne-/finansieringsavtaler hvor et forsikringsselskap er involvert.

Kontorets postadresse: Postboks 53, Skøyen, 0212 OSLO,

Besøksadresse: Drammensveien 145A, 5. etg, OSLO, tlf 23 13 19 60 og telefaks 23 13 19 70.

Forsikringsskadenemnda

Forsikringsskadenemnda behandler saker vedrørende forståelsen av forsikringsvilkår eller lovgivning som har betydning i konkrete klagesaker. Nemnda gir ikke uttalelser vedrørende skyldspørsmålet i kollisjonssaker.

Nemnda er delt i to avdelinger. En som behandler personforsikring og en som behandler skadeforsikring. Hver avdeling skal ha fem medlemmer, formann og fire medlemmer som deltar i behandlingen av den enkelte sak. Fire medlemmer oppnevnes av Finansnæringens Hovedorganisasjon, hvorav to deltar i saker som gjelder personforsikring og to i saker som gjelder skadeforsikring. To medlemmer oppnevnes av Forbrukerrådet og deltar i saker som gjelder forbrukerforsikring, mens to medlemmer oppnevnes av Næringslivets Hovedorganisasjon og deltar i saker som gjelder næringslivets forsikringer. Formannen og varaformannen oppnevnes i fellesskap av de nevnte parter eller av Justitiarius i Høyesterett. Forsikringsklagekontoret er nemndas sekretariat. Adresse, se ovenfor.

Avkortningsnemnda

Avkortningsnemnda behandler saker om skjønsspørsmål vedrørende aktsomhetsgrad og omfanget av avkortning i erstatningen eller regresskrav, samt vurderer adgangen til identifikasjon. Nemnda behandler både forbruker- og nærings saker.

Avkortningsnemnda består av tre medlemmer ved behandlingen av den enkelte sak, formann og to medlemmer. Ett medlem oppnevnes av Finansnæringens Hovedorganisasjon. Ett medlem oppnevnes av Forbrukerrådet og deltar i behandlingen av forbrukersaker. Ett medlem oppnevnes av Næringslivets Hovedorganisasjon og deltar i behandlingen av nærings saker.

Formann og varamann oppnevnes i fellesskap av nevnte parter eller av Justitiarius i Høyesterett. Forsikringsklagekontoret er nemndas sekretariat. Adresse, se ovenfor.

2. SpareBank 1's interne klageordning

SpareBank 1's klagenemnd for forsikringsaker (Klagenemnda) / Forsikringsombudet

Klagenemnda behandler tvister mellom selskapet og den forsikrede eller dennes organisasjon om selskapets plikt til å betale erstatning og dennes størrelse. Nemnda behandler ikke saker etter bilansvarsloven, sjøskader som ikke gjelder fritidsbåter eller saker som behandles ved skjønn, voldgift eller domstolene.

Forsikringsombudet har en fullstendig fri og uavhengig stilling ovenfor selskapet. Ombudet gjennomgår alle klagesaker og kan selv avgjøre klager som bare gjelder saksbehandlingen eller klager som ombudet mener åpenbart ikke kan føre fram. Klager som behandles i Klagenemnda, framlegges av ombudet med dennes begrunnede innstilling i saken.

Klager blir først behandlet i klagesekretariatet før de behandles av Forsikringsombudet eller Klagenemnda. Klagesekretariatet registrerer alle klager som kommer inn og sender ut foreløpig svar som bekrefter at klagen er innkommet. I samråd med ombudet sender klagesekretariatet i de fleste tilfeller en redegjørelse for saken til klageren som ledd i behandlingen av klagen. Klage sendes SpareBank 1 Skadeforsikring AS.

Adresse: Hammersborggata 2, Postboks 778 Sentrum, 0106 OSLO.
Telefon: 21 02 50 50 og Telefaks: 21 02 50 51

Skjønn

Skjønn kan benyttes ved tingskader - også ved kaskoskader på bil - om en av partene ønsker det. Selskapet sørger for at skjønn blir holdt. Det vises for øvrig til vilkårene for den enkelte bransje.

Voldgift

Ansvarsspørsmålet (skyldspørsmålet) kan, når partene blir enige om det, avgjøres ved frivillig voldgift. Denne fremgangsmåten benyttes særlig i bilforsikring.

Rettsapparatet

Skadesaker kan også bringes inn for de ordinære domstoler. I den anledning vil vi gjøre oppmerksom på at flere av våre forsikringer også omfatter en rettshjelpforsikring som i mange tilfeller vil dekke en del av forsikringstakerens utgifter til juridisk bistand og til retten - med fradrag av egenandel.

Egne notater:

LOfavor
Tlf: 815 32 600
www.lofavor.no

SpareBank 1 Skadeforsikring AS
Postboks 778 Sentrum
0106 OSLO
Foretaksregisteret: NO 915 651 232
www.sparebank1.no/forsikring